

Figura 3. Il·lustracions del concursu promovidu por las Reales Sociedades Españolas de Física y de Química y de la información incluida en la web Clickmica.

Obviament, lo recogido aquí son unas pinceladas de algunas iniciativas llevadas a cabo en España con motivo del IYPT2019, escritas, además, a mediados del año 2019, por lo que es fácil que otras de gran relevancia se

celebren en los meses siguientes. Es de destacar el afán y la ilusión con que cientos de profesores, alumnos y divulgadores científicos se han implicado para resaltar este icono universal de la ciencia: la tabla periódica.

Gabriel Pinto Cañón

C. e.: gabriel.pinto@upm.es.

Marisa Prolongo Sarria

C. e.: marisaprolongo@hotmail.com.

#aitp2019. 150 anys de taula periòdica a Catalunya

#aitp2019. 150 years of periodic table in Catalonia

Teresa Roig Sitjar i Carles Bo Jané / Societat Catalana de Química

El 2019, proclamat per les Nacions Unides l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, ha estat a Catalunya un any de conferències, col·loquis, tallers, espectacles, itineraris, llibres, jocs, activitats, projectes educatius i divulgació científica per donar a conèixer a la societat en general i, molt especialment, als joves la importància cabdal del descobriment, ara fa cent cinquanta anys, del sistema periòdic per part de Dmitri Mendeléiev, així com el paper fonamental de la química en el nostre dia a dia. La figura 1 mostra el logo de l'Any Internacional de la Taula Periòdica (AITP).

Catalunya compta amb un sector químic potent, desenvolupat i internacionalitzat, i és el pol

químic més important del sud d'Europa. Catalunya combina l'impuls industrial amb una recerca i un desenvolupament d'avantguarda a les universitats i centres de recerca.

Des de la Societat Catalana de Química, societat filial de l'Institut d'Estudis Catalans, com a representants d'aquest sector que desenvolupa un paper tan important en la nostra societat i que té com una de les seves accions principals la divulgació científica i l'organització d'activitats educatives, quan vam conèixer la proclamació de l'AITP2019, vam tenir el ferm propòsit d'impulsar aquesta celebració i de cercar la complicitat d'entitats i empreses disposades a coorganitzar-la.

Figura 1. Logo AITP.

En aquest sentit, podem dir que els propòsits van tenir fruit i, juntament amb l'Obra Social "la Caixa" i empreses i entitats del sector químic (BASF, Carbuross Metàlics, Covestro, DOW, Ercros, Quimidroga, Afaquim, Gremi Químic de CECOT, Fedequim i Expoquímia), i amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i els departaments d'Educació i de Coneixement i Empresa de la Generalitat de Catalunya, hem organitzat una sèrie d'activitats per tal que aquesta celebració sigui un èxit. Així mateix, hem comptat amb la participació de les universitats i centres de recerca del país.

Amb aquesta commemoració, la Societat Catalana de Química, universitats, centres de recerca, empreses, associacions, biblioteques, centres cívics, etc., volem donar a conèixer a la societat catalana el paper de la química en els reptes de futur, fer evident la importància del sector químic en el context econòmic català, atreure joves talents cap a l'estudi de les ciències i, en definitiva, contribuir a fer que la química continuï sent motor de progrés.

Durant tot l'any, s'han previst activitats i esdeveniments divulgatius arreu de Catalunya adreçats a tot tipus de públic, però, sobretot, a un públic infantil i juvenil, amb el propòsit d'atreure joves talents a la química. També es posarà un especial èmfasi a la incorporació de la dona a la ciència i a assegurar la propera generació de científics, enginyers i innovadors en aquest camp.

El programa inclou col·loquis i tallers adreçats a estudiants de secundària, batxillerat i cicles formatius, que es faran al CosmoCaixa de Barcelona i als CaixaForum de Tarragona, Lleida i Girona; debats i activitats divulgatives per apropar la química i les seves aportacions a la societat i al gran públic, que es realitzaran en el marc del Festival de Ciència de

Barcelona, i espectacles dirigits al públic familiar, que tindran lloc al CCGB, a Barcelona, i als CaixaForum de Tarragona, Lleida i Girona.

Així mateix, s'ha impulsat un concurs de vídeos destinat a joves d'entre dotze i trenta-cinc anys (fig.2); la impressió i distribució de pòsters de la taula periòdica; la reedició dels *Clàssics de la química*, de Mendeléiev, i la producció de jocs educatius. Pel que fa al concurs de vídeos, ens hem adherit al certamen organitzat per la European Chemical Society i ens congratulem que l'institut Guindàvols de Lleida n'hagi guanyat el primer premi d'àmbit europeu en la categoria per a menors de divuit anys. L'enhorabona a ells i també a la resta del centenar de participants catalans.

IQCC de la UdG, Laboratori LEQUIA-UdG) i universitats (IQS, UAB, UB, UdG, UdL, UPC, URV).

Per comunicar i difondre els actes i les activitats organitzats amb motiu de l'AITP2019, s'ha creat el web www.taulaperiodica.cat, juntament amb comptes @LTPeriodica a les xarxes socials Twitter, Facebook i Instagram, que permeten dinamitzar aquesta celebració a Catalunya. A Twitter, en Josep Anton Vieta i n'Eduard Cremades publiquen una taula diferent cada dia.

El web ofereix, també, material educatiu per als docents (quaranta recursos) i articles de divulgació química per al públic general (vint articles), per donar a conèixer el paper de la química en els reptes de futur, així com els estudis i les investigacions que es

CONCURS DE VIDEOS de 90 segons en anglès o en català (subtítols anglès)

"IN YOUR ELEMENT"

PREMI D'UN VIATGE A PARIS

CONCURS INTERNACIONAL EUCHEMS/EYCN - CATEGORIES 12-18 ANYS / 19-35 ANYS
<http://www.euchems.eu/chemistry-rediscovered/>

PREMIS EN €€€

CONCURS SOCIETAT CATALANA DE QUÍMICA
 CATEGORIES 12-14 ANYS / 15-16 ANYS / 17-18 ANYS / 19-35 ANYS
 PRIMER PREMI: 300 € / SEGON PREMI: 150 €
<http://blogs.iec.cat/scq/>

Data límit: 31 gener 2019

Logos: IYPT (International Year of the Periodic Table of Elements Chemistry), SOCIETAT CATALANA DE QUÍMICA (INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS), EuChemS (European Chemical Society - European Young Chemists' Network)

Figura 2. Pòster del concurs de vídeos de la SCQ-AITP.

En total, avui tenim comptabilitzades, fins al mes de juny, vint-i-quatre activitats per a estudiants de secundària, batxillerat i centres formatius i quaranta-cinc activitats per al públic general, en les quals han participat prop de cinquanta professors i investigadors de centres de recerca (ICMAB, IDEAE, ICIQ, IQAC, ICRA, IRB Barcelona, IRB Lleida, ICN2, Centre de Desenvolupaments Biotecnològics i Agroalimentaris,

duen a terme a les universitats, als centres de recerca o des del sector empresarial.

En definitiva, el 2019 és un any ple d'activitats en què tot el sector educatiu i empresarial s'ha bolcat per celebrar l'efemèride com cal.

Teresa Roig Sitjar

A/e: Troigs@gmail.com.

Carles Bo Jané

A/e: cbo@iciq.cat.